

Urząd Miasta Stołecznego Warszawy
Biuro Stołecznego Konserwatora Zabytków

ul. Foksal 11, 00-372 Warszawa, tel. (022) 556 49 80, 827 98 30, faks (022) 827 99 83
zabytki@warszawa.um.gov.pl, www.um.warszawa.pl

Urząd Miasta Stołecznego Warszawy
Urząd Dzielnicy Żoliborz
Wydział Architektury i Budownictwa
dla Dzielnicy Żoliborz
ul. Stowackiego 6/8, 01-627 Warszawa
tel. (022) 556 01 255, fax (022) 556 01 250

Warszawa, dn. 18 stycznia 2010 r.

KZ.ZN.SII.AOL.40424-1-1-10

Hanna Jung Migdalska
ul. Dzika 15/24
00 – 172 Warszawa

Dotyczy: zaleceń konserwatorskich odnośnie wymiany okien w Pawilonie X Cytadeli Warszawskiej

W odpowiedzi na pismo z dnia 15 grudnia 2010 r. (data wpływu: 15 grudnia 2009 r.), w sprawie wymiany okien w Pawilonie X Cytadeli Warszawskiej, Stołeczny Konserwator Zabytków, działając na podstawie art. 27 ustawy z dnia 23 lipca 2003 o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (Dz. Nr 162, poz. 1568 z późn. zm.), ustala następujące zalecenia konserwatorskie:

1. Przedmiotowy budynek pierwotnie pełnił funkcje magazynowe, lecz z czasem został zamieniony na więzienie dla więźniów politycznych, a w tym wysyłanych na katorgę na Syberię oraz dla skazanych na śmierć. Po wycofaniu się Rosjan w 1915 r. niemieckie władze okupacyjne urządziły w tym pawilonie szpital wojskowy. W okresie międzywojennym początkowo ulokowano w pawilonie mieszkania żołnierzy zawodowych garnizonu stacjonującego w Cytadeli, później znalazło w nim swe pomieszczenia muzeum. Po drugiej wojnie światowej do ok. 1960 r. był użytkowany przez Wojsko Polskie, a następnie przeprowadzono w nim remont wraz z adaptacją na potrzeby otwieranego z okazji setnej rocznicy Powstania Styczniowego (1963 r.) Muzeum X Pawilonu. W trakcie tego remontu min. wprowadzono okna skrzynkowe, jednak o podziałach, różniących się od podziałów okien, znanych ze zdjęć z czasów okupacji niemieckiej w l. 1915 – 1918 oraz okresu międzywojennego. Obecnie w Pawilonie X znajdują się mieszkania sale wystawiennicze pomieszczenia magazynowe oraz pomieszczenia biurowe, część pomieszczeń, obecnie nie użytkowanych przystosowana jest do funkcji mieszkalnej. Pawilon wpisany jest do rejestru zabytków pod nr A/59/1 jako fragment zespołu umocnień Cytadeli.
2. Zaproponowana wymiana stolarki okiennej ma poprawić warunki użytkowania obiektu, co jest istotne zwłaszcza w pomieszczeniach biurowych oraz w tych pomieszczeniach magazynowych, w których z uwagi na rodzaj zgromadzonych tam muzealiów, muszą być zachowane stałe wartości temperatury i wilgotności. W tych pomieszczeniach dopuszczalne jest okien skrzynkowych ze skrzydłem zewnętrznym jednoszybowym i wewnętrznym skrzydłem szerszym - jak we wniosku o 8 mm z dwuszybowym pakietem szklanym. Projektant winien przedstawić dokładny wykaz pomieszczeń, w których zostaną wprowadzone okna z pakietem szklanym.
3. Zdaniem Stołecznego Konserwatora Zabytków w dawnych celach, zaaranżowanych zgodnie z pierwotnym ich przeznaczeniem (min. cela Traugutta, Piłsudskiego in.), należy rozważyć wprowadzenie okien skrzynkowych o podziałach znanych z historycznych zdjęć z okresu okupacji niemieckiej z lat

zgodność z oryginałem
inż. architekt
Hanna Jung-Migdalska
upr. bud. nr St 138/88
zaśw. konser.v. nr 309/95